

در یارویی صحنه‌ها و چهره‌ها در قرآن

دکتر حمید حمدقاسمی

سرشناسه	: محمداقاسمی، حمید، ۱۳۴۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: رویارویی صحنه‌ها و چهره‌ها در قرآن / حمید محمداقاسمی.
مشخصات نشر	: تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	: ۴۳۲ ص.؛ ۱۷×۲۴ سم.
شابک	: 978-964-476-337-3
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتاب حاضر قبلاً تحت عنوان "رویارویی صحنه‌ها در قرآن" توسط انتشارات بوستان کتاب در سال ۱۳۹۰ منتشر شده است.
یادداشت	: چاپ سوم.
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۴۲۹-۴۳۲.
عنوان دیگر	: رویارویی صحنه‌ها در قرآن.
موضوع	: قرآن -- مترادف‌ها و متضادها
موضوع	: قرآن -- بررسی و شناخت
شماره خزانه	: دفتر نشر فرهنگ اسلامی
ردیف ملی کتبه	: BP۸۲/۶/۹۱۳۹۳
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷/۱۵۹
شماره کتابخانه	: ۳۶۱۴۵

دفتر نشر فرهنگ اسلامی

رویارویی صحنه‌ها و چهره‌ها در قرآن

تألیف: دکتر حمید محمداقاسمی

چاپ دوم ناشر، چاپ چهارم کتاب: ۱۳۹۶

این کتاب در ۵۰۰۰ نسخه در چاپخانه کانونچاپ لیتوگرافی، چاپ و صحافی شد.

شابک: ۳ - ۳۳۷ - ۴۷۶ - ۹۶۴ - ۹۷۸

بها: ۱۶۰۰۰۰ ریال

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

دفتر مرکزی: پاسداران، میدان هروی، خیابان شهید افتخاریان، کوچه مریم، پلاک ۲ - سن: ۲۲۹۳۶۱۴ - ۰۵۴ - ۲۲۹۴۰۰

نمبر: ۲۲۹۵۶۴۰۱ کدپستی: ۱۶۶۹۷۴۷۴۱۴

مدیریت پخش و توزیع: تهران، خیابان فردوسی جنوبی، روبه‌روی فروشگاه شهر و روستا، پست ۱۳۱۱۲۱۰۰، سن: ۰۵۱ - ۲۲۲۱۴۸۳۱

پلاک ۴ و ۵، تلفن: ۳۳۹۱۲۳۵۵ - ۳۰۷ - ۳۳۹۲۰

فروشگاه‌ها و مراکز پخش

■ فروشگاه شماره دو: تلفن: ۳۳۱۱۲۱۰۰ - ۳۳۱۱۴۲۸

■ فروشگاه شماره یک: تلفن: ۶۶۴۶۹۶۸۵

■ فروشگاه مشهد: تلفن: ۲ - ۲۲۲۱۴۸۳۱ - ۰۵۱

■ فروشگاه شماره سه: تلفن: ۲۲۸۵۵۱۶۴

■ پست الکترونیک: print@dnfpub.com

■ نشانی الکترونیک: www.daftarnashr.com

■ پیامک: ۳۰۰۰۴۸۵۰

خواهشمند است نظرات خود را درباره این کتاب با ذکر نام آن به صورت پیامک ارسال فرمایید.

فهرست مطالب

۱۵	مقدمه
فصل اول: کلیات	
۲۱	تعریف مقابله
۲۴	نقش و اهمیت مقابله
۲۷	مقابله در قرآن
۲۹	انواع مقابله در قرآن
۳۰	۱. مقابله مفرد به مفرد و جمله به جمله
۳۱	۲. مقابله مستقیم و غیر مستقیم
۳۲	۳. مقابله خبری و پرسشی
۳۳	۴. مقابله یک جانبه و دو جانبه
۳۵	۵. مقابله همگون و ناهمگون
۳۷	۶. مقابله معلل و غیر معلل

فصل دوم: آثار و فواید مقابله در قرآن

الف) فواید ادبی ۴۳

۱. شناخت دقیق معنای واژگان ۴۳

نمونه اول: معنای اثم و تعدی ۴۴

نمونه دوم: معنای فجور و خاب و دس ۴۵

نمونه سوم: معنای طغیان ۴۵

نمونه چهارم: معنای ختار ۴۶

نمونه پنجم: معنای صلاة ۴۷

نمونه ششم: معنای عدل و احسان ۴۷

نمونه هفتم: معنای کرام ۴۸

۲. تنوع و جذابیت بخشیدن به سبک ۵۰

یک: تغییر ساختار کلمه و جملات ۵۱

دو: تغییر صحنه ۵۳

ب) فواید علمی و معرفتی ۵۵

۱. برانگیختگی نیروی فکر و اندیشه ۵۵

نمونه اول: مرگ و حیات یک انسان ۵۶

نمونه دوم: هدایت و ضلالت ۵۶

۲. آشکار نمودن حقایق ۵۸

نمونه اول: «معبود حقیقی» و «معبودهای دروغین» ۵۹

نمونه دوم: «حقیقت» و «خرافات» ۵۹

نمونه سوم: «ترس شایسته» و «ترس واهی» ۶۰

۳. ارائه استدلال‌های منطقی در جهت بیداری افکار ۶۱

۶۳	۴. کشف لطایف و ظرایف
۶۳	مقابله «زنده» و «کافر»
۶۴	مقابله «ایمان» و «ظلم»
۶۵	مقابله «خشیت» و «شقاوت»
۶۵	مقابله «سعادت مندان» و «شقاوت مندان»
۶۶	مقابله «مؤمنان» و «منافقان»
۶۷	مقابله «یا طلبان» و «آخرت جویان»
۶۹	مقابله - آلات بهسیاز و «دوزخیان»
۷۰	ج) فواید اخلاقی و تربیتی
۷۰	۱. پی بردن به حالات و -ویات - باوت افراد (تیپ شناسی)
۷۴	۲. آشکار گردیدن مراتب افراد و نوع موضوع گیری آن‌ها
۸۰	۳. ایجاد انگیزه
۸۳	۴. ایجاد روح بیم و امید در کنار هم
۸۸	۵. پیام‌های تربیتی
۸۸	یک: تفاوت قابلیت‌ها با یکدیگر
۹۱	دو: عدم قضاوت عجولانه و سطحی نگری
۹۲	سه: ترسیم علت حوادث دردناک و ناگوار در زندگی
۹۳	چهار: یادآوری موقعیت انسان در برابر خدا
۹۴	پنج: دل‌سوزی و شفقت
۹۵	شش: فناپذیر بودن همه چیز در دنیا
۹۶	د) فواید اجتماعی و سیاسی
۹۶	۱. مرزبندی و جدا نمودن صفوف از یکدیگر
۹۹	۲. آشنایی با عوامل رشد و انحطاط جوامع

- ۱۰۰ یک: شکر و کفران نعمت
- ۱۰۱ دو: نهی از منکر و سکوت در برابر گناه
- ۱۰۲ سه: نیکی‌ها و بدی‌ها
- ۱۰۴ (ه) سایر فواید
- ۱۰۴ ۱. پرده برداشتن از معانی در قالب تصاویری زنده
- ۱۱۰ ۲. جامع‌نگری
- ۱۱۰ یک: ترسیم انواع گوناگون موضوعات و شخصیت‌ها و روحیات
- ۱۱۱ دو: ترسیم ابعاد گوناگون یک موضوع
- ۱۱۲ سه: ترسیم جلوه‌های گوناگون از صفات الهی
- ۱۱۳ چهار: تلخیص و تفهیم آیات
- ۱۱۶ پنج: توجه به جنبه‌های مثبت و منفی افراد و گروه‌ها در کنار هم
- ۱۱۸ شش: بهره‌مندی از دنیا به مراد از آخرت‌گرایی
- ۱۱۹ هفت: دعا‌های جامع

فصل سوم: نمونه‌هایی از مقابله و رویارویی صحنه‌ها و چهره‌ها در قرآن

- ۱۲۴ الف) مقابله در موضوعات اعتقادی
- ۱۲۴ ۱. تقابل «خدا» و «سایر مظاهر هستی»
- ۱۲۴ یک: ذات پاک خدا در جلوه‌های گوناگون
- ۱۲۹ دو: تقابل «خدا» و «معبودهای دیگر»
- ۱۲۹ «خداوند خالق» و «معبودهای ناتوان»
- ۱۳۱ «خداوند هدایت‌گر» و «معبودهای عاجز»
- ۱۳۲ «خداوند روزی دهنده» و «معبودهای بی‌ثمر»
- ۱۳۲ «خداوند یاری دهنده» و «معبودهای ضعیف»

۱۳۳	خداوند «اجابت‌گر» و «معبودهای بی‌سود»
۱۳۴	«خداوند عزت آفرین» و «معبودهای ذلت آفرین»
۱۳۶	سه: تقابل «خدا» و «شیطان»
۱۳۹	چهار: تقابل «خدا» و «انسان»
۱۴۳	۲. تقابل «ایمان» و «کفر»
۱۴۳	یک: ایران و جلوه‌های گوناگون آن
۱۴۸	دو: «ایمان به خدا» و «کفر به طاغوت»
۱۵۰	سه: تقابل «مؤمن» و «کافر»
۱۵۲	چهار: اوصاف «بی‌گناه» و «مؤمن» و «کافر» در مقابله‌های مصور
۱۵۲	«زنده» و «مرده»
۱۵۳	«زمین حاصل‌خیز» و «زمین سوزان»
۱۵۴	«سیرکننده‌ای در پرتو نور» و «عوطه‌های رظلمت‌ها»
۱۵۵	«بینا و سمیع» و «کور و کر»
۱۵۶	«راستان» و «کژان»
۱۵۷	«گشاده‌سینه» و «سینه‌سخت»
۱۵۸	«مشی الهی و هدف‌مند» و «مشی حیوانی و بی‌هدف»
۱۵۹	«قلب‌های سالم» و «قلب‌های بیمار»
۱۶۰	پنج: آثار ایمان به خدا و آثار بی‌ایمانی
۱۶۵	شش: آثار ایمان به معاد و آثار غفلت از آن
۱۶۸	هفت: «نیک فرجامی مؤمنان» و «بدعاقبتی کافران»
۱۶۹	«خوش‌عاقبتی» و «بدعاقبتی»
۱۷۰	«مرحومین» و «محرومین»
۱۷۱	«باغ‌هایی پر نعمت» و «عذابی پرنعمت»

- ۱۷۲..... ۳. تقابل «توحید» و «شُرک».
- ۱۷۳..... «بنده‌ای با یک مولا» و «غلامی با چند خواجه».
- ۱۷۴..... «امیر» و «اسیر».
- ۱۷۵..... «توانمندی گویا» و «گنگی ناتوان».
- ۱۷۶..... «تمسک جویان به ریسمان محکم» و «سقوط‌کنندگان از آسمان».
- ۱۷۶..... «خداپرستان» و «هواپرستان».
- ۱۷۷..... «عاشق معبود حقیقی» و «عاشق معبودهای پوشالی».
- ۱۷۸..... «عاجتی شیرین» و «عقوبتی تلخ».
- ۱۷۹..... ۴. تقابل «ایمان» و «نفاق».
- ۱۷۹..... «پنج فضیله» در «پنج رذیلت».
- ۱۸۱..... «بنایی محکم و استوار» و «بنایی بر لب پرتگاه».
- ۱۸۲..... «خودمدار» و «خدامدار».
- ۱۸۳..... «سست عنصر» و «ثابت قدم».
- ۱۸۵..... «مؤمنان راستین» و «منافقان بی‌اعتقاد».
- ۱۸۷..... «نورانی» و «ظلمانی».
- ۱۸۸..... ۵. سیمای «دنیا» و «آخرت».
- ۲۰۱..... ۶. تقابل «بهشت» و «دوزخ».
- ۲۰۳..... یک: مراسم استقبال از بهشتیان و دوزخیان
- ۲۰۶..... دو: نامه اعمال «بهشتیان» و «دوزخیان».
- ۲۰۷..... نامه‌هایی در «علیین» و نامه‌هایی در «سجین».
- ۲۰۷..... نامه‌هایی در «دست راست» و نامه‌هایی در «دست چپ».
- ۲۰۹..... «اصحاب المیمنه» و «اصحاب المشثمه».
- ۲۱۰..... سه: چهره بهشتیان و چهره دوزخیان

۲۱۰	«چهره‌های شاداب» و «چهره‌های عبوس»
۲۱۲	چهار: محفل‌های «بهشتیان» و «دوزخیان»
۲۱۶	پنج: «نعمت‌ها» و «نقمت‌ها»
۲۲۲	ب) مقابله در موضوعات اخلاقی
۲۲۲	۱. «سیر صعودی» و «سیر نزولی» انسان
۲۲۷	۲. «پرهیزکنان» و «گناه»
۲۳۱	۳. «خیر» و «سر»
۲۳۷	۴. «حق» و «باطل»
۲۴۳	۵. «دنیاطلبی» و «آخرت‌گرايي»
۲۴۶	یک: عوامل دنیاطلبی آخرت‌گرایي
۲۴۸	دو: آثار دنیاطلبی و آخرت‌گرایي
۲۵۶	۶. «هدایت» و «ضلالت»
۲۶۰	یک: زمینه‌های هدایت و اضلال
۲۶۳	دو: هدایت‌گران و اضلال‌گران
۲۶۶	سه: ویژگی‌های اهل هدایت و ضلالت
۲۶۹	چهار: آثار هدایت و ضلالت
۲۷۰	پنج: فرجام و سرانجام هدایت یافتگان و ضلالت‌پیشگان
۲۷۲	۷. تقابل در حالات آدمی
۲۸۰	۸. «تجارت‌های پرسود» و «تجارت‌های زیان‌آور»
۲۸۲	۹. «امید» و «یأس»
۲۸۷	۱۰. «عشق الهی» و «عشق حیوانی»
۲۸۸	۱۱. «توبه مقبول» و «توبه مردود»
۲۹۱	۱۲. «وفای به پیمان» و «پیمان شکنی»

- ۲۹۳ ۱۳. «نیکی به والدین» و «پایمال کردن حقوق والدین»
- ۲۹۵ (ج) مقابله در موضوعات عبادی
- ۲۹۵ ۱. سیمای نماز در جلوه‌های مختلف
- ۲۹۸ ۲. «انفاق» و «بخل»
- ۳۰۳ ۳. «انفاق شایسته» و «انفاق ناشایسته»
- ۳۰۷ ۴. «ریا» و «انفاق»
- ۳۰۹ ۵. «لال» و «حرام»
- ۳۱۲ (د) مقابله در موضوعات اجتماعی و سیاسی
- ۳۱۲ ۱. «اصلاح» و «افساد»
- ۳۱۴ یک: ویژگی‌های «مصححان» و «مفسدان»
- ۳۱۸ دو: سرنوشت پیرری از «مصلحان» و «مفسدان»
- ۳۱۹ سه: فرجام و سرانجام ادب‌گرا و افسادگران
- ۳۲۰ ۲. «دوستی» و «دشمنی»
- ۳۲۶ آثار «تبری از دشمنان خدا» و «دوستی با دشمنان خدا»
- ۳۲۸ ۳. «اتحاد» و «تفرقه»
- ۳۳۱ یک: «آثار گران قدر اتحاد» و «آثار زیان بار تفرقه»
- ۳۳۴ دو: «اتحاد مقدس» و «اتحاد شوم»
- ۳۳۸ ۴. «اطاعت» و «تخلف»
- ۳۴۲ یک: اطاعت و جلوه‌های گوناگون آن
- ۳۴۶ دو: «اطاعت پیشگان» و «تخلف پیشگان»
- ۳۵۰ سه: «آثار اطاعت» و «آثار نافرمانی»
- ۳۵۲ چهار: «آثار تبعیت از رهبران الهی» و «آثار تبعیت از رهبران گمراه»
- ۳۵۴ ۵. «جهاد» و «راحت طلبی»

۳۶۴	یک: «زمینه‌های جهاد» و «موانع جهاد»
۳۶۷	دو: «عوامل پیروزی» و «عوامل شکست»
۳۶۹	سه: «آثار جهاد» و «آثار ترک جهاد»
۳۷۴	۶. «هجرت» و «رکود»
۳۷۷	۷. «حمیت دینی» و «بی تفاوتی»
۳۸۲	۸. «پایگاه‌های تو حیدی» و «پایگاه‌های شیطانی»
۳۸۵	۹. «سرپرستان حقیقی» و «سرپرستان دروغین»
۳۸۶	ه) مقابله برخی مسلمانان با یکدیگر
۳۸۶	یک: مقابله مستقیم افراد با یکدیگر
۳۸۶	۱. «هابیل» و «قابیل»
۳۸۸	۲. «ابراهیم» و «آزر»
۳۹۰	۳. «زنان شایسته» و «زنان ناشایست»
۳۹۱	۴. «ثروت‌مندان مغرور» و «مؤمنان تهی دست»
۳۹۳	۵. «مستکبران» و «متقیان»
۳۹۵	۶. «عالمان» و «منحرفان»
۳۹۶	۷. مقابله دو گروه از اهل کتاب با یکدیگر
۳۹۸	۸. «یهود عنود» و «مسیحیان نرم‌خو»
۴۰۰	۹. «خیرخواهان دروغین» و «خیرخواهان راستین»
۴۰۵	دو: مقابله غیر مستقیم افراد با یکدیگر
۴۱۵	و) مقابله‌هایی چند از پدیده‌های هستی
۴۱۶	۱. رویارویی «سپاه ظلمانی شب» و «سپاه نورانی روز»
۴۱۷	۲. «خورشید و ماه» و «روز و شب» در رقابتی بی‌انتهای
۴۱۷	۳. «زمین مرده و فسرده» و «زمین سرسبز و زنده»

- ۴۱۹ ۴. «زمین پربرکت» و «زمین شوره‌زار».
- ۴۱۹ ۵. «درخت پاک» و «درخت ناپاک».
- ۴۲۱ ۶. «میوه‌های رنگارنگ» با طعم‌های مختلف.
- ۴۲۲ ۷. «دریایی با آب گوارا و شیرین» و «دریایی با آب شور و تلخ».
- ۴۲۳ ۸. «باد سودمند» و «باد عقیم».
- ۴۲۵ ۹. کوه‌ها با رگه‌های «سفید» و «سیاه».
- ۴۲۷ خاتمه.
- ۴۲۹ کتاب‌نامه.

مقدمه

هنگامی که کتاب جهان منس را در پیش روی خود می‌گشاییم و به فصل‌ها و صفحات چشم‌نواز آن می‌نگریم خود را با انواع گوناگون پدیده‌ها و ترکیب‌بیدیعی از اعداد مواجه می‌بینیم که هر کدام در کنار هم صحنه‌هایی جذاب و خیره‌کننده را رقم زده‌اند و به زندگی روح و طراوت بخشیده‌اند.

آنچه به روز، زیبایی بخشیده همراهی آن با شب است و آنچه به آسمان، شکوه ارزانی نموده همراهی اش با زمین است و آنچه بد زمین حاصل خیز، ارزش بخشیده کویر خشک است و آنچه به کوه‌ها، هیبت و عظمت بخشیده دشتی است که در جوار آن گسترده شده، و آنچه به دریاها، جلوه‌ای زیبا داده هر راهی آن با بیابان‌های لم‌بزرع است و

آری، شب و روز، آسمان و زمین، کوه و دشت، برّ و بحر، خشکی و حاصل‌خیزی، پستی و بلندی، زبری و نرمی، همه و همه در کنار یکدیگر مجموعه‌ای از اعداد را در جهان هستی پدید آورده‌اند و دست در دست هم نمایشگاهی دیدنی را آفریده‌اند که چشم‌ها را خیره جمال خود می‌سازند و عقل‌ها را متحیر عظمت خود می‌گردانند.

اما همان خالق چیره‌دستی که با قلم‌صنعش این همه شگفتی‌ها را در کتاب تکوین رقم زد، با الفاظ و کلماتی چند، عالم دیگری را در کتاب تدوین خلق نمود و جلوه‌ای

از جمالش را در کلام بی بدیلش متجلی ساخت.

آن‌گاه که قرآن را در پیش روی خود می‌گشاییم و به گلستان مصفای آن وارد می‌شویم خود را با صحنه‌های گوناگونی مواجه می‌بینیم که همچون جلوه‌های طبیعت متنوع و روح پرورند و روح و اندیشه آدمی را مسخر خود می‌سازند.

در صفحات قرآن، شاهد صحنه‌های بسیاری از رویارویی ایمان و کفر، توحید و شرک، دنیا و آخرت، خیر و شر، پرهیزکاری و گناه، هدایت و ضلالت، حلال و حرام، امید، یأس، عشق الهی و عشق حیوانی، وفای به پیمان و پیمان‌شکنی، انفاق و بخل، اصلاح و افساد، اتحاد و تفرقه، جهاد و راحت‌طلبی، دوستی و دشمنی، اطاعت و تخلف، حرمت و رذول، حمیت دینی و بی‌تفاوتی، عدالت و ظلم، و بالاخره حق و باطل هستیم که در کنار هم میدان گسترده‌ای از جبهه آرای بی‌دو لشکر عظیم در پهن دشتی به وسعت هم‌هستی را رقم می‌زنند.

هم‌چنین در جای جای قرآن می‌توان شاهد رویارویی دو گروه از انسان‌ها در برابر یکدیگر بود که در اصل، این رویارویی‌ها را باید جبهه آرای بی‌دو دیدگاه فکری و اعتقادی در مقابل هم دانست و نه مواجهه انفرادی و پیکر انسان‌ها در برابر هم.

قرآن مآمال از صحنه‌های مواجهه مؤمنان، صالح و طالح، موافق و منافق، دوست و دشمن، خود مدار و خدا مدار، دنیا طلب و آخرت‌گرا، مصلح و مفسد، سست عنصر و ثابت قدم، پرهیزکار و گنه پیشه، مستکبر و مستضعف، راهبر و راهزن، مرحومین و محرومین و در نهایت خوش عاقبت‌ها و بد عاقبت‌هاست که گروهی در قوس صعود و به اوج قله کمال و تقرب الهی نایل گردیده‌اند و گروهی در قوس نزول به دره‌های هولناک حیوانیت فرو غلتیده‌اند و قرآن در حکایت‌های بیدارگری از حال و وضع این دو گروه آشکارا پرده برداشته و سیمای آنان را به روشنی به نمایش در آورده است.

از آنچه گفته شد معلوم می‌شود که روش «مقابله» در قرآن از دامنه‌های بسیار

گسترده و وسیع برخوردار است و این شیوه، آنچنان نیست که به گونه‌ای حاشیه‌ای و یا اجمالی در قرآن به کار رفته باشد، بلکه شاید بتوان گفت هیچ صفحه‌ای از صفحات نورانی قرآن را نمی‌توان سراغ گرفت مگر آن که جلوه‌ای از این موضوع در آن نمایان است و تابلویی از جبهه آرایبی مظاهر حق و باطل در برابر هم در آن به تصویر در آمده است.

قرآن از این شیوه بدیع، تنها به عنوان یک صنعت ادبی برای جذابیت بخشیدن به سخن بهره‌مند شده، بلکه آن را به عنوان ابزاری برای انتقال مفاهیمی معنوی و هدایت و تربیت آدمی به کار برده است و به همین دلیل است که در بسیاری از موارد قرآن برای اثبات معارف الهی و جهان‌بینی توحیدی خود از روش مقابله بهره می‌جوید و از این طریق، دریچه‌ای نو به سوی زمین انسان‌ها می‌گشاید و مرغ اندیشه را در آفاق گسترده‌ای به پرواز در می‌آورد.

به هر جهت، قرآن را از جنبه مقابله‌های نثری جذابش می‌توان به نمایشگاه عظیم و باشکوهی تشبیه نمود که در آن، شاهد انواع تابلوهای بی نظیر از صحنه‌های رویارویی حقایق مادی و معنوی می‌باشیم که هر یک در نایله‌های آن می‌تواند عالمی از معنا را در برابر انسان‌ها به نمایش در آورد و درسی از توحید و معنویت به آدمی بیاموزد.

تأسف انگیز است اگر می‌بینیم چنین موضوعی با وجود ابعاد گسترده و وسوسه‌های آموزنده‌اش هنوز به صورت جدی و محققانه مورد بررسی و مذاقه علمی قرار نگرفته و چندان به زوایا و حکمت‌ها و پیام‌های مقابله‌های قرآنی توجهی در خور صورت نپذیرفته است.

البته نگارنده این اثر مدعی نیست که در تحقیق خود به همه ابعاد و زوایای این موضوع پرداخته و کاری در خور ارائه داشته، لیکن با بضاعت اندک علمی خود تلاش داشته ایم تا گامی هر چند اندک فراروی محققان و مشتاقان کلام وحی قرار دهیم و

نمی‌ازیم بی‌کران معارف ناب قرآن را به کام تشنگان وحی بچشانیم.

بدین منظور، چندین بار قرآن را از ابتدا تا انتها، صفحه به صفحه و آیه به آیه مورد مذاقه قرار دادیم و با استخراج پیام‌ها و فواید گوناگون ادبی، علمی و معرفتی، اخلاقی و تربیتی، اجتماعی و سیاسی و دیگر جنبه‌های مقابله‌های قرآنی، نمونه‌های فراوان و متعددی را از رویارویی موضوعات در حوزه‌های اعتقادی، اخلاقی، عبادی، اجتماعی و سیاسی، روان‌شناسی و طبیعت‌شناسی گردآوری نمودیم و در قالب طرحی قابل استفاده برای بیشتر مخاطبان عرضه داشتیم.

سازمان ذکر است که هدف از این تحقیق، استقصای کامل تمامی مقابله‌های قرآنی و بررسی جامع‌ترایه و لطایفی که در چنین مقابله‌هایی نهفته شده نیست که این خود مجالسی وسیع و گریزناپذیر و محققانه می‌طلبد، اما آنچه در این اثر به دنبال آن هستیم ارائه یک طرح کلی و زمان‌یافته برای این موضوع است تا زمینه‌های ورود به این عرصه مهم را برای دیگر محققان قرآنی فراهم آورد.

از این رواز تمام فرهیختگان و صاحب‌نظران تمنا دارم تا با رهنمودهای سازنده خود نگارنده را در جهت اصلاح نقایص این اثر یاری بخشند.

امید است این تلاش به درگاه خداوند سبحان مقرب افتد و ره توشه‌ای برای سفر آخرت نگارنده این اثر ناچیز به‌شمار آید.

﴿إِنْ أُرِيدُ إِلَّا الْإِصْلَاحَ مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ﴾

حمید محمد قاسمی

بهار ۱۳۸۹